

Anders naar de wereld kijken (dec 07)

Anders naar de wereld kijken. Dan kan pas als u zich beseft hoe u kijkt, hoe u de wereld ervaart. Als u zich rekenschap geeft van hoe een mens biologisch (inclusief zijn psyche) functioneert en hoe een mens zijn omgeving kan kennen. De filosofie houdt zich al heel lang bezig met wat wij als mensen kunnen 'weten'. Maar na Hume, Kant en Schopenhauer was dat wel duidelijk. Ons kenvermogen is beperkt, hoe we er wetenschappelijk ook in slagen de wereld om ons heen te manipuleren.

Hoe we biologisch en psychologisch functioneren wordt ook steeds duidelijker. Na Spinoza's ethica, en Freud's psychoanalyse, brengt de moderne neurobiologie het menselijk bewustzijn en de relatie tussen emotie, verstand, en onze uiteindelijke gevoelsmatige beeldvorming over de wereld steeds duidelijker aan het licht.

Als we dus diepgaand beseffen wat we van de wereld om ons heen kunnen weten, en hoe we met emotie, verstand en gevoel met de wereld om ons heen omgaan, dus ook met de ander, dan kun je niet anders dan de wereld in een nieuwe stroom observeren en anders handelen. Je oordelen veranderen, je wereld verandert, je kiest voor andere handelwijzen.

Dit is een filosofische site. Filosofie is geen wetenschap, geen specialisme, geen beroep zo stelde de hedendaagse filosoof Andre Comte de Sponville. We zijn als mens begiftigd met leven en met verstand en stellen onszelf derhalve vragen, waar geen definitief antwoord op te vinden is. Over de schepping. Over God. Over hoe de wereld in elkaar zit. Over de dood. Over onszelf. Over hoe te leven. Over hoe met anderen te leven. Vragen waar de wetenschap geen antwoord op heeft, maar wel kennis voor kan aandragen.

Er zijn vele filosofische omschrijvingen van de mens: een metafysisch dier, want hij blijft immer het diepste en het grootste onkenbare zoeken. Een politiek dier, want hij kan niet anders dan met andere mensen leven en werken en vechten voor zijn belangen. Een moreel dier, altijd vol oordelen over goed en slecht. Een goddelijk dier, want hij projecteert zijn eigen mens zijn op de hemel. Een narcistisch dier, want in de vuur en de vlam van zijn eigen hartstochten creëert hij het kwaad in zijn eigen wereld.

Filosofie is een activiteit. Ik filosofeer. U filosofeert. Wij filosoferen samen. Filosofie studeren is niets anders dan kennis nemen van de ideeën uit 2500 jaar geschiedenis van filosofisch denken. En dan te ontdekken hoe velen in al die eeuwen voor ons worstelden met dezelfde vragen als u en ik en tot verrassende inzichten kwamen. Plato over de wereld van de ideeën. Aristoteles over hoe te leven. Augustinus over de relatie tot God. Aquino over de mens en de wet. Spinoza over de passies die een menselijk leven beheersen. Kant over de grenzen van menselijke kennis. Schopenhauer over de levensdrang. Nietzsche over de mens als de maat der dingen.

Wetenschap kan ons geen wereldbeeld verschaffen. Panklare wereldbeelden worden alleen voor ons neergelegd vanuit religieuze, politiek-ideologische of andere spirituele stromingen. Ieder van ons verwerft in zijn leven door ervaring, kennis, overtuiging en inzichten een eigen wereldbeeld. Vanuit ons eigen wereldbeeld beoordelen we van minuut tot minuut de wereld om ons heen. Wat van waarde is of waardenloos. Goed of slecht. Rechtvaardig of oneerlijk. We oordelen over mensen met wie we samen leven, werken. We oordelen over onze samenleving en over de politiek. Wat gewenst is of ongewenst. Wat mooi is of lelijk. We oordelen over de geschiedenis en de toekomst.

Anders naar de wereld willen kijken, betekent dus allereerst uw eigen wereldbeeld onderzoeken. Dat kan ieder mens als hij of zij zijn angst en egocentrische afweer loslaat en bereid is ervaringen van anderen tot zichzelf door te laten dringen en zelf ook te gaan filosoferen. Filosoferen om te leren leven en zoals Montaigne stelde: vooral om te leren sterven.

Filosoferen kun je alleen als je liefde hebt tot de waarheid, tot de wijsheid. Beseffen dat waarheid en onwaarheid altijd een kwestie is van gradatie, zelfs wetenschappelijke waarheid. Waarheid is nooit absoluut. Maar sommige oordelen hebben wel grotere waarheid dan andere oordelen. Dat geldt in de wetenschap, maar ook in de menselijke samenleving. Waarheid is gestoeld op argumenten van de menselijke rede. Argumenten, ook logische, voegen echter geen informatie toe aan de basis waarnemingen waarmee ieder van ons naar zijn eigen wereld kijkt, zo stelde Schopenhauer al in de 19^e eeuw.

Een oordeel, opinie, is dus pas echt te argumenteren als u duidelijk maakt van welke basis u uitgaat, van welke veronderstellingen, van de manier waarop u naar de wereld kijkt. Iedere andere manier van argumenteren, van zoeken naar uw eigen gelijk, is sofisme, retorische speltechniek. Een voetbalwedstrijd spelen zonder dat de regels vooraf bekend zijn. En leidt tot niets, behalve vele uitingen van Spinoza's 48 menselijke passies. De filosofische oordelen op deze site zijn gestoeld op een aantal veronderstellingen, zowel over de wereld als over de mens.

Mijn veronderstellingen kunt u lezen als u de volgende link volgt : [metafysica en antropologie](#)